

Datum
2023-03-03
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2023-1242

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss angående Remiss från Justitiedepartementet - Vägar till ett tryggare samhälle, Kraftsamling för barn och unga (SOU 2022:67) [STK-2023-129]

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Malmö stad har mottagit remiss avseende *Vägar till ett tryggare samhälle, Kraftsamling för barn och unga* (SOU 2022:67) från Justitiedepartementet. Arbetsmarknads- och socialnämnden har ombetts yttra sig.

Utredningen är ett delbetänkande från trygghetsberedningen vars arbete syftar till att identifiera viktiga kriminalpolitiska utmaningar samt att bedöma vilken förmåga som finns att möta dessa utmaningar. Utredningen fokuserar på två områden: barns och ungas involvering i gängkriminalitet respektive våld i barns och ungas nära relationer.

Utredningens förslag kopplat till våld i barn och ungas nära relationer avser dels insatser för att öka allmänhetens och yrkesverksammas kunskap och medvetenhet, dels insatser för att kartlägga vilka insatser som finns på området och hur effektiva de är.

Utredningens förslag kopplat till barn och ungas involvering i gängkriminalitet fokuserar på åtgärder för att stärka det statliga ansvaret och den nationella styrningen i syfte att öka kunskapen, utveckla effektiva förebyggande insatser och etablera strukturer för stöd till lokala aktörer.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att förslagen kommer att stärka kommunernas arbete kopplat till fokusområdena. Förslagen kan bidra till ökad tydlighet i den statliga styrningen och bidra med kunskap och stöd till kommunerna i utvecklingen av effektiva insatser och lokala samverkan.

För att nå önskade resultat framhåller förvaltningen vikten av att arbetet är långsiktigt, att det bygger vidare på pågående utvecklingsarbete, samt att det utformas i samverkan med kommunerna och lokala aktörer.

Yttrande

Förslag gällande våld i barns och ungas nära relationer

Kunskapshöjande insats kring gällande våld i barns och ungas nära relationer

Arbetsmarknads- och socialnämnden välkomnar förslaget att en lämplig myndighet ska få i uppdrag att sprida kunskap och information om våld i barns och ungas nära relationer. Nämnden anser att ökad kunskap är nödvändigt för att upptäcka utsatthet och riskbeteenden. Det är enligt nämnden avgörande för att barn och unga som drabbas av eller utövar våld i nära relationer ska få det stöd och den hjälp de är i behov av.

Nämnden framhåller att en kunskapshöjande insats även bör rikta sig till föräldrar. Det är centralt då ökad kunskap och medvetenhet bidrar till att ge föräldrar bättre förutsättningar att uppmärksamma problem och riskbeteenden bland barn och unga. Nämnden bedömer att det kan bidra till att fler barn och unga med behov får tillgång till stöd och insatser.

Vidare bedömer nämnden att arbetet med våld i barn och ungas nära relationer och frågan om barns och ungas involvering i gängkriminalitet bör hanteras gemensamt i det fortsatta utrednings- och kartläggningsarbetet. Det är inte sällan samma personer som begår båda brotten. Att identifiera samband mellan de båda brotten kan bidra till bättre kunskap och effektivare stöd och insatser.

Kartläggning av insatser för barn och unga som upplevt våld i en nära relation

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser positivt på utredningens förslag att Socialstyrelsen ska ges i uppdrag att kartlägga vilka insatser som landets kommuner erbjuder barn och unga som upplevt våld i en nära relation. Nämnden ser ett värde i att kartläggningen kan bidra med ökad kunskap om de insatser som erbjuds och hur effektiva de är. Det kan bidra med underlag och vägledning och i kommunernas utveckling av insatser målgruppen. Nämnden välkomnar att kartläggningen även ska se över vilka insatser som erbjuds unga våldsutövare.

Nämnden ser positivt på förslaget att Socialstyrelsen även ska ta fram ett kunskapsunderlag i syfte att öka kunskapen för främst yrkesverksamma som möter barn och unga som utsatts för våld i nära relation.

Nämnden delar utredningens bild av att barn som har bevittnat våld i familjen löper en förhöjd risk att senare både utöva och utsättas för våld i nära relation. Ett större fokus bör enligt nämnden riktas mot denna målgrupp och kommunerna bör ges stöd och vägledning i att utveckla effektiva insatser på området.

Förslag gällande barns och ungas involvering i gängkriminalitet

Ökad nationell styrning och stärkt statligt ansvarstagande

Arbetsmarknads- och socialnämnden delar utredningens slutsats att det behövs ökad nationell styrning och stärkt statligt ansvarstagande i arbetet med att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet. Förslaget att staten ska ta fram ett antal prioriterade

åtgärder och säkerställa att dessa vidtas kan enligt nämnden ge kommunerna en tydligare riktning och stöd i det förebyggande arbetet.

På en övergripande nivå delar nämnden utredningens bedömning om vilka insatsområden som bör prioriteras, och konstaterar att dessa är prioriterade i stadens förebyggande arbete. För nämnden är det prioriterat att förslaget bidrar till ökad kunskap om vilka insatser som är effektiva utifrån ett samlat nationellt kunskapsunderlag.

Nämnden delar utredningen bild av att orosanmälningar till socialtjänsten är ett viktigt verktyg för att fånga upp barn och unga i behov av stöd. Nämnden framhåller dock att insatser för att fånga upp barn och unga i ett ännu tidigare skede bör ges särskild prioritet, fokus och resurser.

Nämnden delar även utredningens bedömning att begränsningarna av socialtjänstens möjligheter att spara orosanmälningar som inte har lett till utredning bör ses över. Det kan förbättra socialtjänstens förutsättningar att fånga upp barn och unga i riskzon i ett tidigare skede. Eventuella förändringar kopplade till sekretessen bör vägas mot intresset av att stärka tilliten till socialtjänsten.

Vidare anser nämnden att regeringen bör definiera begreppet *förebyggande* för att tydligare prioritera verksamheter och insatser utan behovsprövning som syftar till att skapa tillit och möjliggöra stöd i ett tidigt skede. Insatser utan behovsprövning såsom föräldrastöd och öppen förskola genom familjecentralerna är centrala i det arbetet.

Nämnden delar utredningens bedömning om behovet av att arbeta med tidiga, riktade insatser mot destruktiva maskulinitetsnormer. Nämnden bedömer att fokus bör breddas för att även inkludera femininitetsnormer. Bättre kunskap om femininitetsnormer och deras påverkan på barn och unga behövs för att utveckla det förebyggande arbetet både avseende barn och ungas involvering i gängkriminalitet och våld i barn och ungas nära relationer.

Kommitté i syfte att stödja kommunernas förebyggande arbete

Arbetsmarknads och socialnämnden ser positivt på utredningens förslag att inrätta en särskild organisation i form av en kommitté i syfte att stödja kommunernas arbete med att förebygga att barn och unga involveras i gängkriminalitet. Nämnden bedömer att förslagen möter nämndens behov av ökat statligt stöd i att utveckla det lokala förebyggande arbetet, ökad kunskap baserad på forskning och utvärderingar och stöd i att utvärdera lokala insatser.

För att förslaget ska få effekt framhåller förvaltningen att stödet till kommunerna har ett långsiktigt fokus och sträcker sig hela vägen från spridning och initiering av modeller och insatser till genomförande och utvärdering. Vidare är det centralt att kommitténs arbete utgår från ett nära samarbete med berörda kommuner och utgår från respektive kommuns lokala förutsättningar, behov och pågående arbete.

Nämnden bedömer att viktiga lärdomar finns att dra av det pågående arbetet med *tidiga samordnade insatser* (TSI) och de utvärderingar som gjort av det. För att öka forskningen på området utifrån pågående insatser ser nämnden ett behov av stöd för att utveckla samverkan med landets lärosäten.

Utreda lokala överenskommelser och system för ekonomiskt stöd till kommunerna

Nämnden ser svårigheter i att bedöma förslaget om nya former för lokala överenskommelser mellan stat och kommuner innan frågan utretts vidare. På ett övergripande plan ser nämnden ett behov av att utredningens förslag bör följas av ett system för ekonomiskt stöd till kommunernas arbete med och utveckling av effektiva insatser. Hur ett sådant system kan utformas bör utredas vidare.

Ekonomiska konsekvenser

Nämndens bedömning är att utredningens förslag inte kommer medföra ytterligare kostnader för nämnden. De kostnader som förslagen beräknas medföra bedöms i första hand belasta staten.

Nämnden bedömer att utvecklade metoder och effektivare insatser för att förebygga och motverka barns och ungas involvering i gängkriminalitet och våld i barns och ungas nära relationer på lång sikt kommer att leda till samhällsekonomiska vinster.

Jämställdhetsperspektivet

Forskningen visar att det är vanligare att flickor utsätts för våld i en nära relation än pojkar. Det gäller både fysiskt och psykiskt våld samt utsatthet för hedersnormer. Nämnden bedömer därför att förslagen om ökad kunskap och förbättrat stöd för barn och unga som utsätts för våld i nära relation kan bidra till ökad jämställdhet.

Kopplat till förslagen för att förebygga barns och ungas involvering i gängkriminalitet bedömer nämnden att jämställdheten kan stärkas genom att ett jämställdhetsperspektiv integreras i det brottsförebyggande arbetet.

Barnrättsperspektivet

Arbetet med att bekämpa och förebygga våld och brottslighet är angeläget för hela samhället, men särskilt viktigt för de barn och unga som växer upp i särskilt utsatta områden.

Nämndens övergripande bedömning är att utredningens förslag kan bidra till att öka tryggheten och ge fler barn och unga med behov tillgång till stöd och insatser.

Ordförande

.....
Sedat Arif
.....

[Fyll i titel]

.....
Britt-Marie Pettersson
.....

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]